

Nagovor guvernerja Banke Slovenije Boštjana Vasleta na proslavi ob 30. obletnici Banke Slovenije

Cankarjev dom, 7. oktober 2021

Spoštovani gospod predsednik Republike Slovenije,
spoštovani visoki gostje,
cenjeni dame in gospodje,

v veliko čast in zadovoljstvo mi je, da vas lahko na tem mestu, tako prežetem z mejniki naše sodobne zgodovine in kulture, pozdravim ob našem slavnostnem jubileju.

Pred tremi desetletji, na dan razglasitve samostojnosti Republike Slovenije, je bila namreč ustanovljena tudi Banka Slovenije, centralna banka novonastale države, pomemben gradnik slovenske suverenosti. Od tistega junijskega dne je naše temeljno poslanstvo skrb za stabilnost cen, s tem pa soustvarjanje pogojev za razvoj Slovenije in blaginjo njenih državljanov.

Obletnice so čas za razmislek, kaj dobrega je bilo v preteklosti narejenega, iz česa se lahko kaj naučimo in kako najbolje zastaviti pot naprej. Banka Slovenije je, največkrat stran od pretirane medijske pozornosti, na doslej prehojeni poti k stabilnosti in napredku Slovenije prispevala znatno, tvorno in preudarno.

V prvem letu svojega delovanja z uvedbo vrednostnih bonov in nato tolarja kot prve uradne denarne enote Republike Slovenije. Kmalu zatem je naša država postala polnopravna članica Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke, s katerima tesno sodelujemo še danes. Po desetletju vztrajne krepitve stabilnosti našega denarja so bile Banki Slovenije leta 2002 zaupane dodatne pristojnosti za opravljanje nadzora nad zakonitostjo in pravilnostjo delovanja plačilnih sistemov. Dve leti kasneje, ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, je Banka Slovenije postala tudi članica Evropskega sistema centralnih bank, ob tem pa se je – z vstopom v sistem ERM II – podala na pot prevzema evra, kar je Sloveniji kot prvi od tedaj desetih novih držav članic Evropske unije uspelo v začetku leta 2007. Kovanci s podobami Prešerna, Trubarja in Triglava, če izpostavimo le nekaj motivov, so odtelej zvesti promotorji naše dežele, kulture in načina življenja ter skupaj z drugimi evropskimi simboli cenjena valuta po vsem svetu.

Po priključitvi evrskemu območju – ki je že takrat in še vedno uživa eno izmed največjih podpor državljanov v celotni denarni uniji – je nizu zgodovinskih mejnikov sledilo obdobje gospodarske in finančne krize, ki je bilo v Sloveniji še posebej močno zaznamovano s težavami v bančnem sistemu. Te so razkrile ne le pomanjkljivosti našega bančnega in gospodarskega modela, ampak tudi arhitekture evropskega denarnega območja.

V Banki Slovenije, predvsem pa v celotnem evropskem prostoru, smo krizo izkoristili za dograditev naših politik. Nadzor nad bančnim sistemom je postal bolj poenoten, na

celotnem evrskem območju poteka po enakih načelih. Politika nadzora nad bankami je postala del skupnega interesa, podobno kot je to že od začetka veljalo za denarno politiko. Finančni stabilnosti nasploh se posveča več pozornosti, Banka Slovenija je, tako kot večina centralnih bank, prevzela osrednjo vlogo v skrbi za ohranjanje stabilnosti finančnega sistema. Dialog je na evropski oziroma evrski ravni formaliziran z novimi institucijami in postalo je samoumevno, da je Banka Slovenije, s tem pa naša država, njihov enakopraven del.

Spoštovani,

kot skrbni varuh vrednosti vašega denarja Banka Slovenije že skoraj desetletje in pol kot del Evrosistema soustvarja denarno politiko evrskega območja ter skrbi za stabilno ter spodbudno okolje za življenje in delo več kot 340 milijonov državljanek in državljanov. Pri svojem poslanstvu vztrajno sledimo načelom profesionalnosti, odgovornosti in transparentnosti. Zavedamo se namreč, da je zaupanje kot temeljno valuto vsake institucije moč pridobiti le s doslednostjo in skrbnostjo njenega dela.

Zato smo ponosni, da pomembno prispevamo k temu, da podpora Ekonomski in monetarni uniji ter evru kot naši skupni valuti v zadnjih letih narašča. V zadnjih petih letih smo bili Slovenci med vsemi državami članicami Evropske unije ves čas med tremi največjimi podporniki evra. Še več – preko 90 odstotna podpora evru med Slovenci kaže, da je naša skupna valuta nekaj, kar nas kot državljanke najbolj povezuje.

Za Slovenijo in celotno Evropo, pa tudi na globalni ravni, bodo meseci pred nami obdobje zahtevnih izzivov. Prvi med njimi je zdravstveni, ko se bomo morali dodatno prilagoditi življenju, ki ga ogroža epidemija.

Naslednji je ekonomski, ko se bomo po obdobju obsežnih ukrepov soočili z vprašanjem, kaj je nova realnost. V Evropski centralni banki in z njo tudi v Banki Slovenije smo že na samem začetku krize sprejeli obsežne ukrepe za preprečevanje njenih še večjih posledic. V zadnjih mesecih smo pristopili k izvajanju procesa okrevanja in odpornosti. Oblikovanje izhodne strategije, ki bo ujela ravnotežje med okrevanjem in še vzdržno obremenitvijo naših ekonomij, je ključni ekonomski izziv mesecev, ki so pred nami.

In nenazadnje, tudi za centralne banke predstavljajo velike izzive globalne spremembe, ki se jih vse bolj zavedamo. Spreminjajo se razmerja v družbi, hiter tehnološki razvoj spreminja podobo naših gospodarstev, okoljske spremembe pa podobo pokrajine, v kateri živimo. Vse te spremembe močno spreminjajo razmere, v katerem delujemo centralne banke, zato prihajajo vse bolj v ospredje našega razmisleka in ukrepanja. Hkrati pa so to vprašanja, na katere državljanke pričakujejo jasnejše odgovore, tudi od nas, centralnih bankirjev, kar nas dodatno motivira, da se soočamo z njimi.

A z velikimi izzivi so povezane tudi velike priložnosti, da postanemo boljši in bolj odgovorni. Do človeka, narave in navsezadnje tudi do denarja. Da ne ostanemo ujetniki časa, ko »ljudje poznajo ceno vsega in vrednost ničesar«, kot je pred 130 leti zapisal Oscar Wilde.

Spoštovani,

dovolite mi, da se ob tem jubileju – ob 30 letnici našega delovanja – posebej zahvalim vsem sedanjim in bivšim sodelavkam in sodelavcem. Da je Banka Slovenije vedno uspela pritegniti odlične strokovnjake in predane sodelavce, je bilo v minulih treh desetletjih ključno, da smo lahko danes tako ponosni na našo institucijo in na to, kar smo dosegli v tem času. Ta izjemen človeški kapital je hkrati zagotovilo, da bomo tudi v prihodnje dosledno izvajali pomembne naloge, ki so nam zaupane.

Vse najboljše, Banka Slovenije!